ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

БҰҰ Тұрақты даму мақсаттары аясында
Адам құқығы және Бүкіләлемдік телевизия күндеріне арналған
«Цифрлық сауаттылық: мультимедиалық контент пен пішін
жасау технологиясы»
IV республикалық мобильдік медиа мектебінің
ӘДІСТЕМЕЛІК ЖИНАҒЫ

Қазақстан, Астана қаласы
9-11 желтоқсан 2016 жыл

МЕТОДИЧЕСКИЙ СБОРНИК
республиканской мобильной медиашколы
«Цифровая грамотность: технология создания цифрового
контента и формы», посвященной Дню прав человека
и Всемирному дню телевидения

Казахстан, г. Астана
9-11 декабря 2016 года

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

Бас редакторы: с.ғ.д., профессор *Г.С. Сұлтанбаева*
Жауапты редакторы: *А.Б. Ақынбекова*
Техникалық редакторы: *А. Елгондинова*

БҰҰ Тұрақты даму мақсаттары аясында Адам құқығы және Бүкіләлемдік телевизия күндеріне арналған «Цифрлық сауаттылық: мультимедиалық контент пен пішін жасау технологиясы» IV республикалық мобильдік медиа мектебінің әдістемелік жинағы. Астана қ., 9-11 желтоқсан 2016 ж. / жауапты ред. А.Б. Ақынбекова. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. – 138 б.
ISBN 978-601-04-2652-8

ISBN 978-601-04-2652-8
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2017

МАЗМҰНЫ

СҰЛТАНБАЕВА Г. Медиа және ақпараттық сауаттылық: қоғамдық маңызы 3
МОЛДАБЕКОВ А.А. Медиаобразование, аудиовизуальные средства обучения, компьютер,технические средства обучения 15
ҚАБЫЛҒАЗИНА К. Білім мен тәжірибені үйлестіру әдістері 19
ӘШІРБЕКОВА Г. Журналистика мамандығы бойынша білім алушылардың шығармашылық құзыреттілігін қалыптастыру жолдары 24
МУСИНОВА А. The difficulties of preservation of the national culture ofkazakhstan in the new information order 28
СҰЛТАНБАЕВА Э.С., ӘШІРБАЕВ Б. Саяси коммуникация жүйесі пәнін оқыту әдістемесінің өзектілігі: студенттің әлеуметтік-саяси белсенділігін арттыру 31
ЖАҚСЫЛЫҚБАЕВА Р. С. «XX ғасыр көсемсөзшығармашылық шеберханасы» пәнінде жеке публицистер шығармашылығын оқытудың тәжірибелік маңызы 35
АЛМАУЫТОВА Ә.Б. Қазақ тіліндегі этномәдени атауларды өзге тілді аудиторияда оқыту 40
ЖАҚСЫЛЫҚБАЕВА Р. С. Студенттерге дәріс өткізудегі оқытушының әдіс-тәсілдері («журналист этикасы» пәні негізінде). 47
ҚАМЗАЕВА К.С. Айқындауышты мәселелік әдіспен оқыту 52
НҰРЖАНОВА Ш., ТҰҢҒАТАРОВ Н., ӘЛІМ. Ә. Formation of professional competence of bachelor technics and technology for various structures in business 60
БАКЕНОВА Р.Ш., АҚЫНБЕКОВА А.Б. Радио бағдарламаларды онлайн жүйесінде таратудың тиімділігі 62
ЕСХУАТОВА Н.Б. Мобильное передвижение информации в интернет-пространстве. Преимущества и проблематика 67
ӘЛІҚОЖА Б. Түр-түстің ұлттық таным көкжиегіндегі бедерленуі 70
ЕСХУАТОВА Н.Б., ӘЛІМ А.А. Формирование мировоззрения пользователейинтернета в мире и Казахстане 79
ҚҰРМАНБАЕВА А.А., АЛИМЖАНОВА А.Б. Қазіргі интернет журналистиканы зерттеудің өзекті мәселелері 82
СҰЛТАНБАЕВА Э., ӘШІРБАЕВ Б. Media culture and its impact on society 91
СҰЛТАНБАЕВА Г., ЕСХУАТОВА Н., САПАРХОДЖАЕВА Н., Net-thinking in internet 96

АБДРАЕВ М. Телевизиялық тұлға және журналистикадағы әлеуметтік құбылыс 100
АРСЕНЕНКО И. Современные приоритеты СМИказахстана: информация или аналитика 127
ДАНИЛОВСКАЯ А. Приоритеты современных СМИ Казахстана: информация или аналитика 129
ҚАБДУАХИТ Т. Приоритеты современных СМИ Казахстана: информация или аналитика 131
ТУРЕБАЕВА А. Аналитический опрос «Веришь ли ты СМИ?» 133

Америкадағы ірі қоғам қайраткерлері мен журналистердің айтуынша, У.Липпманның жазып, жариялаған миллиондаған және одан да көп сөздерін оқыған көзі қарақты адам әлемді сол күйінде қабылдай білген. Замандастары оны осы биіктігі үшін өздерінен жоғары қойған. Журналистің әлемді қабылдау мәселесі бүгінгі күні ең маңызды сұрақ болып отыр. Сондықтан да бүгінгі журналистика мамандығы бойынша білім алушылардың шығармашылық құзыреттілігін қалыптастыруда төмендегі нәтижелерге:

-білім алушыларды өз бетінше талдауға;
-өз қызметіне мақсат қоюға;
- жоспарлауға,жинақтауға;
- қорытындылауға, салыстыра дәлелдеуге;
- сыни тұрғыдан шешім қабылдауға;
- өзін-өзі бағалауға;
- өзін-өзі реттеуге;
- өзін-өзі түсінуге;
- өз әрекетінің әлсіз және күшті жақтарын көрсете білуге;
- нені меңгергенін, нені меңгермегенін анықтауға;
- өз білімін өзгермелі жағдайларда пайдалана білуіне қол жеткіземіз. Қазіргі таңда журналистика ақпараттық сипаттан талдамалы бағытқа басым көңіл бөлуде. Сондықтан білім алушылардың шығармашылық құзыреттілігін қалыптастыруда олардың кез келген мәселеге сыни тұрғыдан көзқарас білдіруіне, нәтижесін көрсетуіне, болжам жасай білуіне арналған жаттығулар мен тапсырмаларға көп көңіл бөлінеді.

Moussinova A.A.
Senior Lecturer
The Faculty of Journalism,
Al-Faraby Kazakh National University

THE DIFFICULTIES OF PRESERVATION OF THE NATIONAL CULTURE OF KAZAKHSTAN IN THE NEW INFORMATION ORDER

In 1991, with the proclamation of independence of Kazakhstan, the rapid growth of national self-consciousness began. Numerous headings about the history, culture and art of the Kazakh people in the

media, the return of the official state status of the Kazakh language is reflected in the Law of Republic of Kazakhstan "About mass media", obliging the media to respect the parity of 50% to 50% in the development of content in the Kazakh and Russian languages.

However, the advent of "civilizational shift" era, the formation of a new information order and the change in the perception of the world not only in Kazakhstan and the countries of the post-Soviet space, but throughout the world do not allow us to call the changes occurring in the country a true period of spiritual revival.

The collapse of the Soviet Union and, consequently, the communist ideology, moral and cultural values, independence and the new state initially caused confusion, a feeling of emptiness, loss of moral reference points, and then the urgent need to fill the vacuum. There was a surge of pseudo-culture: a whole new set of television and radio channels and periodicals appeared. The broadcasting grid was filled mainly with foreign films, videos and low-quality audio content. The culture was financed according to the "residual principle", therefore, money was allocated irregularly to state specialized media. Private projects were closed for financial reasons, having existed for 1-3 years and being unable to attract advertisers.

In 2010, the economic stability has enabled the state to implement a number of major media projects in the cultural sphere, instilling confidence in their long-term stability. However, the new wave of economic crisis once again made adjustments to the state of the mass media of the republic, taking into account the profitability of projects and audience priorities.

On October 25, 2016, the information field of Kazakhstan was reduced by one television channel "Bilim zhane Madeniet" ("Knowledge and Culture") – the only specialized cultural and educational channel on the television space of the republic. The official version is a link to the Kazakh TV channel within the framework of the transformation of the national media holding Khabar. Unofficial is a lack of demand by viewers due to highly specialized content, low ratings in rankings.

The fate of the channel was evolved ambiguously from the beginning. On September 26, 2011, the release of the absolutely independent TV channel "Madeniet" ("Culture") became the realization of the long-term dream of the creative intelligentsia of Kazakhstan about a specialized television channel devoted entirely to

culture and art in analogy with the Russian channel "Russia-Culture" or the French channel "Mezzo".

A year later, on September 5, 2012, the President of the Republic of Kazakhstan, N. Nazarbayev, within the walls of Nazarbayev University, pressed a symbolic button, launching the educational television channel "Bilim" ("Knowledge").

But on November 11, 2013, two channels were merged into a new Kazakh cultural and educational channel "Bilim zhane Madeniet" due to criticism of the President of the state, who called them "faceless twins"; in January 2014 the channel began broadcasting in Kazakh and Russian languages in Structure of "Khabar" agency from the media center "Kazmedia Ortaly" in Astana. However, in October 2016, market laws and strong-willed decision of officials liquidated this channel too.

The process of restructuring of JSC "Khabar" did not end. In March 2017 the TV channel "El Arna" ("Channel for the whole country"), which was closed in 2014 due to unprofitability, will resume broadcasting.It will take the frequency of "Bilim zhane Madeniet" and will broadcast serials, documentaries and feature films of domestic production.

The above example shows that respect for the national culture and art has not been formed after the collapse of the USSR.Despite the concept of cultural policy adopted in 2014, the value-oriented core of the audience is the focus on entertainment. From this, the consumerism of mass media is formed, and whose creative and economic activities are organized in accordance with the interests of consumers.

The determining factor of the humanitarian importance of journalism, its educational function in the socio-cultural development of society in a market economy has given way to business in the mass media.

СҰЛТАНБАЕВА Э.С., ӘШІРБАЕВ Б.,
әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің аға оқытушылары

САЯСИ КОММУНИКАЦИЯ ЖҮЙЕСІ ПӘНІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІНІҢ ӨЗЕКТІЛІГІ: СТУДЕНТТІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-САЯСИ БЕЛСЕНДІЛІГІН АРТТЫРУ

Халықтық мәдени құндылықтар мен салт-дәстүрлер, рухани-өнегелік сапаларды жас ұрпақтың бойына сіңіру, патриотизмге тәрбиелеумен қатар қоғамдағы әлеуметтік, саяси және экономикалық жағдайларды талдап жазу әдістеріне студенттерді үйретуде үлкен басымдық көрсетілуі тиіс. Өйткені қандай да қоғам болмасын әлеуметтік жүйенің тұрақты болуы үшін білім мен тәрбие жүйесін мемлекеттік талаптарға сәйкестендіре отырып құруға мүдделі. Саяси коммуникация жүйесі нақ осы журналист қызметінің жаңа түрі ретінде оқу жүйесінде жаңаша әдістемелерді енгізу өзекті болып отыр.

Журналист студентті болашақта бұқаралық коммуникация құралдарында көтерілетін әлеуметтік проблемаларды жіті қадағалап, өз бетінше талдау жасай білуде ең алдымен төмендегіше міндеттерді:

- қалыптасқан мәдени шаралар ұйымдастыру;
- саяси коммуникацияларды оқыту әдістерін үйрету;
- саяси коммуникацияның тіліне машықтандыру;
- саяси қызметтегі тұлғаның қатысу формасын көресту;
- саяси коммуникацияның негізгі теориялық-әдістемелік құрамдас бөліктерін көрсету;
- студенттер бойында коммуникация жүйесіндегі саяси сараптау қасиеттерін қалыптастыру;
- студенттің саяси білімін саяси коммуникациялар модельдерін дифференциациялауды барынша меңгеру қажет.

Журналистика мамандығында оқытылатын пәндердің қатарында әлеуметтік журналистика пәнінің қырларын теориялық және методологиялық талдауға сүйене отырып ашатын болсақ, бірнеше қадамдарды айқындап көрсетуге болады. Ресейлік ғалым Г.Макашина қоғамдық өмірдің барлық салаларындағы журналистік қызметті қоса алғанда Ресейдегі қазіргі заман жағдайындағы